ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
КОХЕЗИОНЕН ФОНД

www.eufunds.bg

Проект № BG16M1OP002-4.005-0001-C01: „ПУРН – втори цикъл 2022-2027“
Бенефициент: Дирекция „Управление на водите“ към Министерство на околната среда и водите в партньорство с Басейновите дирекции за управление на водите

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА

Методика за предварителна оценка на риска от наводнения

Министерство на околната среда и водите
Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“

https://earbd.bg/ bd_plovdiv@earbd.bg

ПОРН - Цели

- Бърз преглед върху заплахата и риска от наводнения в **цялата страна**, като идентифицира райони, в които те са по-високи на базата на определени критерии.
- Анализите трябва да се базират на **налична или лесно достъпна актуална информация**, както за заплахата, така и за риска, като се отчетат и климатичните промени и влиянието им върху заплахата и риска от наводнения.
- **Крайната цел на ПОРН е определяне на райони в страната, за които съществува:**
  - **Значителен потенциален риск от наводнения;**
  - **Вероятност за значителен потенциален риск от наводнения.**

ПОРН - Обхват

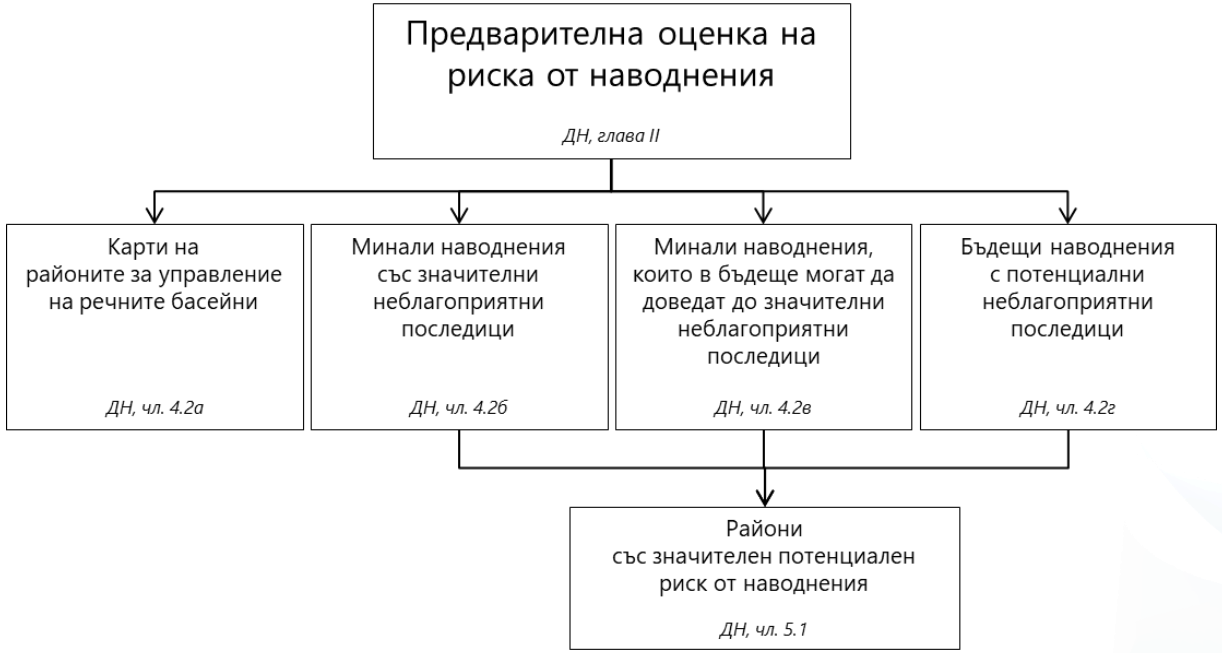

- Карти на речните басейни;
- Описание на възникнали в миналото наводнения със значителни неблагоприятни последици;
- Определяне на територии с потенциална заплаха от наводнение с обезпеченост 1%.
- Оценка на потенциалните неблагоприятни последици от бъдещи наводнения за човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност;
- Оценка на риска от наводнения и определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения.
- Информиране на обществеността.

ПОРН – Нормативна уредба

- Директива за наводненията – изисквания само обхвата на оценката;
- Ръководства за докладване по Директивата – изисквания относно отделните елементи на оценката и крайният формат на резултатите от нея.

- Закон за водите:
  - ПОРН се извършва по методика по чл. 187, ал. 2, т. 6. от ЗВ

ПОРН – Методика

2011-2012 г.

- Предварителна оценка на риска от наводнения в главните речни басейни на Република България;
- Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на РЗПРН;
- Унифицирани критерии за класифициране на риска по местоположение на наводненията.

https://www.moew.government.bg/bg/vodi/planove-za-upravlenie/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-purn/

2020 г.

- Предварителна оценка на риска от наводнения в главните речни басейни на Република България;
- Основен теоретичен доклад, Методичен доклад и 9 приложения за всеки от елементите на ПОРН;
- Утвърдена със заповед на Министъра на околната среда и водите на 20.11.2020 г.

https://www.moew.government.bg/bg/vodi/planove-za-upravlenie/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-purn/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-2022-2027/

Методика за ПОРН от 2020 г.

- **Теоретична обосновка и подход при актуализацията на Методиката за ПОРН**
- **Методика за предварителна оценка на риска от наводнения – Основен методичен доклад**
  - Приложение 1: Минали наводнения със значителни неблагоприятни последици според чл. 4.2(б) от ДН;
  - Приложение 2: Сериозни минали наводнения, според чл. 4.2(в) от Директивата за наводненията;
  - Приложение 3: Бъдещи наводнения с потенциални неблагоприятни последици според чл. 4.2(г) от ДН;
  - Приложение 4: Критерии и прагове за определяне на наводнения със значителни неблагоприятни последици;
  - Приложение 5: Климатичните промени и дългосрочното развитие на територията за целите на ПОРН;
  - Приложение 6: Определяне на райони със значителен потенциален риск от наводнения – РЗПРН;
  - Приложение 7: База данни и картографски продукти за целите на ПОРН;
  - Приложение 8: Примери за определяне на потенциални бъдещи дъждовни наводнения;
  - Приложение 9: Методика за ПОРН – резюмирана версия.

Минали наводнения със значителни неблагоприятни последици - подход

чл. 4.2.б от ДН и чл. 146а.(2) от ЗВ

Обект на изследване

Възникнали в миналото наводнения със значителни неблагоприятни последици върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност, за които може да се очаква да се повторят и в бъдеще.

Минали наводнения със значителни неблагоприятни последици - подход

Проект BG16M1OP002-1.017-0001-C01 „ПУРБ 2022-2027“, Проект BG16M1OP002-4.005-0001 „ПУРН – втори цикъл 2022-2027“

ОКОЛНА СРЕДА

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
ДИРЕКЦИЯ „УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ“

Европейски съюз
Кохезионен фонд

Анкета за описание на минали наводнения

Отделна анкета се попълва за всяко наводнение, случило се в землището на всяко населено място през периода 2011 – 2019 г.

Преди попълване на анкетата, прочетете инструкцията към нея.

	Населено място	Попълнете името на населеното място и ЕКАТТЕ кода му. Например „Пазарджик - 55155“.	
	Община	Попълнете името на общината.	
1	**ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАВОДНЕНИЕТО**		
1.1	**Време**		
1.1.1	Дата и час на настъпване на събитието	DD-MM-YYYY	HH-MM
1.1.2	Продължителност на събитието	Продължителността се отчита от момента на настъпване до момента на оттегляне на водата от наводнената територия. Посочете мерните единици. Например „1 ден“ или „12 часа“.	
1.1.3	Колко пъти събитие с подобен размер се е случвало на това място (брой)	Например „Събитие с подобен размер се е случвало в гр. Пазарджик 5 пъти“. В полето запишете „5“.	
1.1.4	През колко години събитие с подобен размер се е случвало на това място (брой)	Например „Събитие с подобен размер се случва в гр. Пазарджик на всеки 2 години“. В полето запишете „2 години“	
1.2	**Описание**		
1.2.1	Източник на наводнение *(Възможен е повече от един отговор)*	☐ Речно наводнение ☐ Дъждовно наводнение ☐ Морско наводнение	☐ Наводнение от подземни води ☐ Инфраструктурно наводнение

Инструкция за попълване на
+ анкета за описание на минали наводнения

Налични на сайтовете на всяка БД. Могат да се попълват при всяко ново наводнение.

Сериозни минали наводнения, при чието настъпване сега или в бъдеще могат да се очакват значителни неблагоприятни последици - подход

Критерии за избор на сериозни наводнения

- Минали наводнения без значителни неблагоприятни последици

Проверка за вероятност за повторение

- Определени сериозни наводнения за проверка на критерии за значимост
- Минали наводнения с вероятност за повторение

Проверка за съвременно състояние и дългосрочно развитие

- Определени минали наводнения които ако настъпят сега или в бъдеще биха имали потенциални значителни неблагорпиятни последици

чл. 4.2.в от ДН

Обект на изследване

Възникнали в миналото наводнения без значителни неблагоприятни последици, които ако се повторят сега или в бъдеще могат да доведат до такива за човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност.

Бъдещи наводнения, за които могат да се очакват потенциални неблагоприятни последици - подход

Критерии за първоначален подбор – риск, дългосрочно развитие, климатични промени

Землища в РБУ

Критерии за специфичен тип наводнения

Определени землища за анализ за потенциални бъдещи наводнения

Моделиране на заплахата от наводнения при обезпеченост 1%

Определени землища за анализ за всеки типове наводнения

Потенциални заливни равнини за всяко наводнение

Критерии за потенциални неблагоприятни последици

Определени потенциални бъдещи наводнения със значителни неблагоприятни последици

чл. 4.2.г от ДН и чл. 146а.(4) от ЗВ

Обект на изследване

Определяне на територии, в които съществува вероятност за настъпване на бъдещи наводнения при които могат да потенциалните неблагоприятни последици ще са значителни за човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност.

Райони със значителен потенциален риск от наводнения - подход

Общи правила за определяне на РЗПРН

Преглед на РЗПРН от предишен цикъл на ДН

Правила за прецизиране на границите на РЗПРН

Землища със значими минали и потенциални бъдещи наводнения в РБУ

Определени предварителни РЗПРН

Определени РЗПРН за РБУ

чл. 5 от ДН и чл. 146г от ЗВ

Обект на изследване

Райони, за които се предполага, че съществува значителен потенциален риск от наводнения или би могла да се предвиди вероятност за такъв.

Критерии и прагове за определяне на наводнения със значителни неблагоприятни последици

Категория – Методика/ДН	Подкатегория - Методика	Подкатегория - ДН
Човешко здраве/ Human health	Човешко здраве	Human Health
	Общество	Community
Стопанска дейност Economic activity	Недвижимо имущество	Property
	Инфраструктура	Infrastructure
	Стопанска дейност от първичен сектор	Rural Land Use
	Стопанска дейност от вторичен и третичен сектор	Economic Activity
Околна среда / Environment	Състояние на водните тела	Waterbody Status
	Защитени територии	Protected Areas
	Замърсяване с опасни вещества	Pollution Sources
	Други неблагоприятни последици върху околната среда	Other potential adverse environmental impacts
Културно наследство/ Cultural heritage	Културни ценности	Cultural Assets
	Не е използван	Landscape

- Използвани категории за оценка на риска според ДН: човешко здраве, стопанска дейност, околна среда и културно наследство.
- Методични подходи и съображения:
  - Рамката за намаляване на риска от бедствия от Сендай (2015 - 2030);
  - Класификацията на икономическите дейности (НСИ, 2008);
  - Обезпечеността с информация за елементите на риск, свързана с национални регистри и данните за наводнения.
- Големия брой и разнообразието на определените критерии цели всеобхватно представяне и изследване на различните аспекти на наводненията в страната.

Критерии и прагове за определяне на наводнения със значителни неблагоприятни последици

За определяне на значимостта на неблагоприятните последици от минали и потенциални бъдещи наводнения, Методиката определя следната йерархична структура от елементи: **категория > подкатегория > критерий > индикатор**

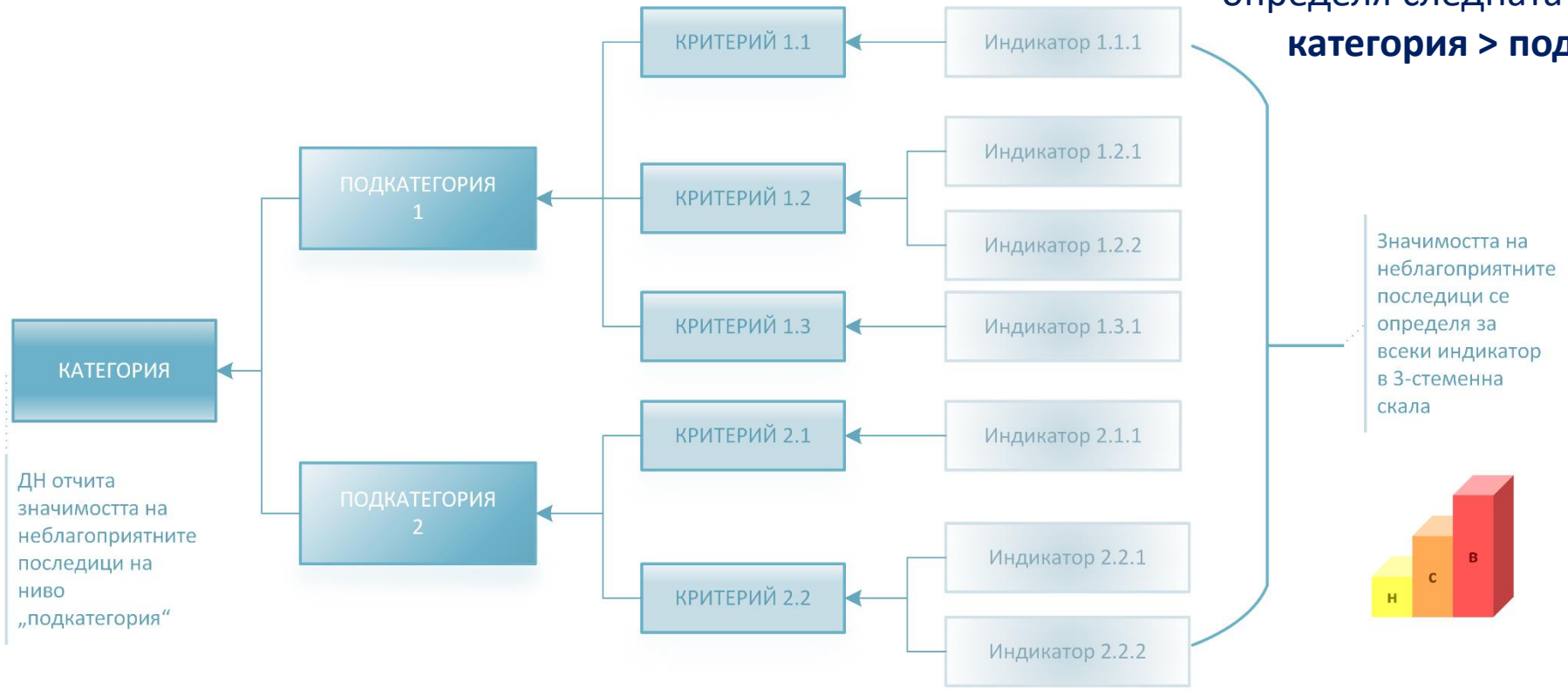

Критерии и прагове за определяне на наводнения със значителни неблагоприятни последици

Минали наводнения по чл. 4.2.б

- **Човешко здраве:**
  - 5 критерия;
  - 6 индикатора.
- **Стопанска дейност:**
  - 10 критерия;
  - 56 индикатора.
- **Околна среда:**
  - 4 критерия;
  - 7 индикатора.
- **Културно наследство:**
  - 2 критерия;
  - 2 индикатора.

Минали наводнения по чл. 4.2.в

- **Човешко здраве:**
  - 3 критерия.
- **Стопанска дейност:**
  - 2 критерия.
- **Околна среда:**
  - 1 критерий.
- **Културно наследство:**
  - 1 критерий.

Потенциални бъдещи наводнения по чл. 4.2.г

- **Човешко здраве:**
  - 2 критерия;
  - 2 индикатора.
- **Стопанска дейност:**
  - 6 критерия;
  - 27 индикатора.
- **Околна среда:**
  - 3 критерия;
  - 5 индикатора.
- **Културно наследство:**
  - 1 критерий;
  - 1 индикатор.

Заключение

- Методика за ПОРН от 2020 г. актуализира нормативните документи, използвани при първото докладване на ДН през 2011-2013 г.
- Общ документ, включващ в себе си подходи и стъпки, както за извършване на дейностите по определяне на минали и бъдещи наводнения със значителни неблагоприятни последици, така и райони със значителен потенциален риск от наводнения.
- Подходите са съобразени с информационната обезпеченост в Р. България.
- По отношение на критериите и прагове за значителни неблагоприятни последици от наводнения са въведени световни практики за обхващане на основните категории риск.
- Съставена е специализирана анкета за описание на минали наводнения, която да бъде използвана от органите на местната власт и институциите, имащи отговорности към управлението на риска от наводнения в периода между два цикъла на ДН.
- Съставя специализирана база данни на национално ниво за заплахата и риска от наводнения, която би могла да се използва и за други анализи, статистики и дейности свързани с риска от наводнения.

Методика за ПОРН

https://www.moew.government.bg/bg/vodi/planove-za-upravlenie/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-purn/planove-za-upravlenie-na-riska-ot-navodneniya-2022-2027/

Благодарим за вниманието!

Министерство на околната среда и водите
Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“

https://earbd.bg/ bd_plovdiv@earbd.bg